

lovavdelingen@jd.dep.no

Deres referanse: 201107915 ES SRY/bj

Deres dato: 07.12.2011

Høring – Behandling av sivile krav etter terrorhandlingene 22. juli 2011 Endringer i voldsoffererstatningsloven og straffeprosessloven

Det vises til Justis- og politidepartementets høringsbrev med nevnte ref, sendt høringsinstanser med høringsfrist 18. januar 2012.

1. Høringsnotatets innhold

Etter mange års evaluering av praktisering av voldsoffererstatningsloven har Landsforeningen for voldsofre (LFV) funnet bemerkelsesverdige store svakheter ved den nåværende ordning. Disse svakheter vil bli forsterket når det fremmes søknader om erstatning fra fornærmede, etterlatte og pårørende som følge av terrorhandlingene 22. juli 2011 (22.7). LFV er på dette grunnlag enig med departementet om at erstatningskravene etter 22.7 blir dekket under en ny ordning med voldsoffererstatning fra staten uten forutgående domstolsbehandling.

LFV har merket seg at Kontoret for voldsoffererstatning (KFV) og Erstatningsnemnda for voldsofre (Nemnda) til nå har hatt lang behandlingstid med et uakseptabelt høyt etterslep, som har resultert i ca. 3000 uferdige søknader. Med tanke på det forventede store antall søknader i tiden som kommer vil LFV presisere at departementets forslag tilsier en betydelig økning av saksbehandlingsskapasiteten. Vi er i tvil om de økte bevilgningene på 30 mill. kroner i 2012, hvorav 25 mill. er øremerket KFV og 5 mill. til SRF, er tilstrekkelig til formålet.

LFV vil bemerke det positive i departementets håndtering av problemstillingene etter 22.7, især med hensyn til at departementet var et utsatt mål til terrorhandlingen. Imidlertid er vi noe skeptisk til departementets generelle holdning til voldsoffererstatningsloven med tanke på alle som blir utsatt for voldelige handlinger.

Nylig avgåtte justisminister Knut Storberget uttalte etter tiltredelse at voldsproblematikken hadde vært utredet nok. Nå var det tid for handling og tiltak, ikke flere utredninger som fyller arkivene i departementene. Senere har det fra landets politiske ledelse ved svært mange anledninger blitt uttalt hvor alvorlig voldshandlinger er og hvilke negative konsekvenser dette gir for voldsutsatte og samfunnet for øvrig. Det er derfor med bekymring LFV konstaterer at departementets hørings saker *Fra ord til handling* og *Endringer i voldsoffererstatningsloven*, med høringsfrister hhv 9. juni 2008 og 20. september 2010 fremdeles er uavklarte og under behandling i departementet. Vi er derfor i tvil om departementets seriøsitet vedrørende behandling av evaluering og vurdering av og nødvendige endringer i voldsoffererstatningsloven. Vi føler det tragisk å oppleve at det måtte en alvorlig terrorhandling til å få politiske myndigheter og forvaltning til å innse at LFVs mangeårige innspill til forbedring av voldsoffererstatningsloven har vært rimelig fornuftig.

LFV merker seg at departementet nå har oppdaget en persongruppe som tidligere generelt sett er utelatt fra deknninger i voldsoffererstatningsloven. Etter 22.7 nevner departementet at også et stort antall pårørende ble påført tap og skader som de har krav på erstatning og oppreisning for.

2. Gjeldende rett om tilkjenning av erstatning mv. som følge av straffbar handling

2.1 Domstolsbehandling

LFV har ingen merknader.

2.2 Voldsoffererstatningsordningen

Departementets opplysninger om at KFV i 2010 mottok 3845 søknader om voldsoffererstatning, at 10 % av de behandlede sakene ble anket, hvorav 20 % av disse ble omgjort og at 30 % ble administrativt behandlet av SRF er alarmerende. LFV har erfart at ankesakene kan være kompliserte og inneholder faktorer av psykologisk art. Vi er derfor sterkt tvilende til at SRF har personell med tilstrekkelig faglig kompetanse til å kunne fatte riktige beslutninger i disse saker.

Behandlingstid i forvaltningen er alarmerende høy og etterslepet med uferdige saker har til nå vært uforsvarlig høyt. LFV er derfor sterk tilhenger av at det iverksettes særskilte tiltak for å kunne behandle 22.7-sakene i tillegg til søknadene som fremmes som følge av de daglige voldshandlinger i samfunnet for øvrig.

Nemnda har en viktig funksjon ved at den skal inneha fagpersoner med kompetanse og erfaring fra saksfeltet. LFV mener dette er særdeles viktig for å kunne ivareta 22.7-sakene på en forsvarlig måte. LFs evaluering av nemndas arbeid og beslutninger har vist at nemnda bør styrkes. Nemndas medlemmer har vært byttet ut, da LFV tidligere har påpekt at sittende nemnd har manglet nødvendig kompetanse. Ved siste endring ble nemnda tilført en psykiater og en advokat. Dette har fungert bedre enn tidligere. Vi har imidlertid merket oss at flere vedtak er fattet ved dissenser, noe som viser at det er behov for et bredere sammensatt utvalg i nemnda. LFV har derfor i tidligere høringer vedrørende voldsofferproblematikk foreslått en utvidelse av nemndas medlemmer, og en ny nemnd bør bestå av:

- jurist/advokat
- psykolog som kan forholde seg til posttraumatisk stresslidelse (PTSD), noe nemnda etter vår mening ikke har i dag
- lege
- politi
- brukerrepresentant.

Til tross for at endring av voldsoffererstatningen § 13 Avgjørelsesmyndighet ikke er foreslått av departementet ved denne høring tillater vi oss å fremme forslag om endring av nemndas sammensetting, ikke minst som følge av situasjonen etter 22.7.

3. Særlig om erstatningskravene etter terrorhandlingene 22. juli 2011

3.1 Saksomfanget

LFV merker seg divergerende syn på forventede antall erstatningssøknader som følge av 22.7. Selv ved forsiktig anslag antall søknader mener LFV at departementets kostnadsoverslag for søknadsbehandling og erstatningsutbetalinger er sterkt undervurdert.

3.2 Voldsoffererstatningsmyndighetenes plan for behandling av 22. juli-sakene

Departementet opplyser at det legges opp til at de fleste søknader som har grunnlag i terrorhandlingene 22.7 skal kunne behandles uavhengig av om det foreligger dom i straffesaken. LFV merker seg at departementet benytter begrepet *de fleste*, og undres over hva som er tenkt lagt til grunn for behandlingen av de resterende søknader ut over *de fleste*. Departementet mener at med de rammer som nå legges til grunn for 22.7-sakene så antas at vedtak og utbetaling av erstatning vil foretas rimelig raskt, og at forskudd som hovedregel bare bør utbetales der spesielle forhold gjør at søker har et akutt behov for penger. Departementet gir uttrykk for å ha forståelse for at noen vil ha behov for forskudds, men mener at

voldsoffererstatningsloven §14 fjerde ledd, som åpner for at det kan utbetales forskudd i den utstrekning det finnes rimelig, er tilfredsstillende for å dekke skadelidtes behov.

På grunnlag av kunnskap og erfaring med praktisering av loven er LFV kritisk til departementets vurderinger. Det er ikke kostnader for å fastslå skadenivået i den enkelte saken som er problemet, men kostnader for å umiddelbart få utbedret skadene som er problemet for skadelidte. Det er uakseptabelt å la et offer gå uten tenner i årevis pga. hensyn til

straffeutmålingen mot skadevolder. Om skadevolder får 5 eller 10 års fengsel, er av liten hjelp for voldsofrenes manglende tenner. Etter at politiet har avgjort om det er begått en straffbar handling, bør erstatning som ofrene trenger gis umiddelbart. KfV bør ved særlige tilfeller kunne bestemme om en part skal få dekket utgifter til innhenting av erklæringer fra lege, tannlege, psykolog og lignende. Det bør også kunne gis myndighet til å gi ut nødhjelp til tannlege, lege, psykolog, medisiner, transport m.m. Dette vil lette arbeidet når det gjelder utmåling av erstatning i en eventuell straffesak. Erstatningsutmålingen blir da mer riktig og rettferdig i og med at ofrenes situasjon blir bedre belyst. Dette vil sikre nødvendig dokumentasjon, som man er avhengig av. Hurtig hjelp kan begrense skadene og forebygge senskader, noe som totalt sett er besparende. Problemstillingen kan synes løst ved teksten i § 14 femte ledd, men denne dekker ikke den skadelidtes behov for akutt behandling. LFV mener allikevel at å utsette saksavgjørelse til straffesak er endelig avgjort kan medføre meget store ulemper for skadelidte. På generelt grunnlag, uavhengig av 22.7-sakene, anbefaler LFV at det foretas korleksjoner i § 14 tredje, fjerde og femte ledd.

§ 14 tredje ledd endres slik at denne blir lydende:

Dersom det er reist sivil sak med krav om erstatning fra skadevolderen utsettes sakens avgjørelse til dom foreligger. Unntak fra dette kan gjøres i særlige tilfeller.

Første setning i § 14 fjerde ledd fjernes slik at denne blir lydende:

Dersom søknaden foreløpig ikke kan avgjøres av grunner som ikke skyldes søkeren, kan det utbetales forskudd i den utstrekning det finnes rimelig.

§ 14 femte ledd utvides slik at denne blir lydende:

Det kan i særlige tilfelle bestemmes at en part skal få dekket utgifter til innhenting av erklæringer fra lege, tannlege, psykolog og lignende. Videre kan det dekkes utgifter til akutt nødvendig medisinsk behandling.

3.3 Tiltak for å styrke saksbehandlingskapasiteten

Departementets 3 års handlingsplan synes fornuftig, men kostnadene er sannsynligvis sterkt undervurdert. Opplyst ekstrabevilgning i statsbudsjettet for 2012 er for lavt. LFV anbefaler derfor at det ved første anledning foretas ekstrabevilgninger som tar høyde for, og er mer dekkende for, reelle utgifter til saksbehandling, erstatninger på et moralsk riktig erstatningsnivå og et nytt EDB saksbehandlingssystem som fungerer tilfredsstillende for og mellom de organer som er involvert i saksbehandlingen.

4. Behov særlige regler om muntlig behandling av søknader om voldsoffererstatning?

Departementet ønsker en utvelgelse av saker som kan tjene som presedenssaker for voldsoffererstatningsmyndighetene hva gjelder utmåling av oppreisningserstatning, og at man i disse sakene- typetilfellene – avholder muntlige konferanser. Departementet antar at det i tilfeller hvor det er krevd høyere oppreisningsnivå enn det som normalt har vært tilkjent for samme type handling, og hvor KfVs avgjørelse kan tenkes å få betydning for oppreisningsnivået også i andre saker, kan være hensiktsmessig at flere av organets tjenestemenn deltar i slike muntlige konferanser. Departementet mener det må utarbeides «kjøreregler» for slike konferanser, og det vises til prosedyre benyttet av Utlendingsnemnda.

LFV støtter departementets vurdering om behov for gjennomføring av muntlige konferanser som beskrevet.

Mener vi noe om særlige regler, eller har vi konkrete innspill til konkrete punkter til særlige regler ?

5. Særlig om oppreisning

5.1 Oppreisningsnivået etter gjelde3nde rett. Særlig om 22. juli-sakene

Det opplyses med referanse til skadeerstatningsloven § 3-5 at utmålingen av oppreisningserstatning etter terrorhandlingene 22-7 vil måtte skje i henhold til gjeldende rett.

NB ! Her tror jeg Margit mener noe ?

5.2 Forslag til endring i reglene om domstolsprøvingen av forvaltningsvedtak om oppreisningserstatning

LFV har ingen merknader.

5.2.1 Bakgrunn. Forslag til ny bestemmelse om domstolsprøving av oppreisningskrav

Departementet ønsker at erstatningsbeløp i ettertid skal kunne overprøves av domstolene med tanke på at erstatningsbeløpene skal gjenspeiles i rettspraksis, og at dette lovfestes. På dette grunnlag foreslås at voldsoffererstatningsloven tilføres ny § 17 a. Domstolsprøving av oppreisningskrav.

§ 17 vedrører Tvangsinndrivelse, og jeg ser ikke at forslaget passer inn i denne §. For meg passer det bedre å gi forslaget ny § 6 annet ledd.

Nærmere om bakgrunnen for endringsforslaget

Ser rimelig fornuftig ut – ingen merknader ut over at forslaget etter min mening ikke hører hjemme sammen med § 17 Tvangsinndrivelse, men heller som § 6 andre ledd.

6. Endring av voldsoffererstatningens øvre grense

LFV er sterkt uenig departementets argumenter for å endre § 11 Voldsoffererstatningens øvre grense ved å heve denne for samlet voldsoffererstatning fra 40 G til 60 G.

NB ! Må korrigeres til mer departemental ordbruk, og samkjøres med merknad under punkt 10: LFV mener det mildt sagt er frekt av høytlønnede byråkrater i forvaltningen og fremstående politikere å gi uttrykk for at dette er å anse som fornuftig for dekning av inntekter av en slik størrelsesorden at man kan ha et normalt liv med et normalt forbruk. At det videre opplyses at behov ut over dette bør dekkes av frivillig forsikring i privat regi forsterker vår mening om forslaget og anser dette som en krenkelse av skadelidte personer som følge av vold og i dette tilfellet terrorhandling. Disse bør se nærmere på sin egen utdannelse og lønnsnivå og regne ut hvor mange år det tar før foreslåtte maksimalbeløp overskrides. LFV anser dette som en krenking av ambiose barn og ungdom som etter terrorhandlingen 22.7 ikke har mulighet til å oppnå en slik livssituasjon.

LFV foreslår at maksimalt erstatningsbeløp som kan ytes for hvert enkelt skadetilfelle fjernes fra voldsoffererstatningsloven § 11 første ledd, som da blir lydende:

Det settes ikke øvre grense for ytelse til hvert enkelt skadetilfelle. Erstatningsbeløpet kan settes etter skjønn til et beløp som tilsier et tilnærmet reelt økonomisk tap som kan sannsynliggjøres som følge av skadeliertes fysiske og psykiske invaliditet.

7. Voldsoffererstatningsloven § 1 – personkretsen

7.1 Pårørendes rett til voldsoffererstatning

Det opplyses at regjeringen er opptatt av at pårørende etter omstendighetene skal kunne ytes voldsoffererstatning dersom de påføres personskade som følge av at en nærstående er blitt utsatt for en straffbar voldshandling. Dette stemmer lite overens med departementets videre redegjørelse med konklusjonen, sitat: *Departementet mener derfor at den beste løsningen er ikke å lovregulere pårørendes rett til voldsoffererstatning, men la det være opp til praksis å*

avgjøre dette konkret. Som nevnt viser praksis klart at pårørende på visse vilkår har krav på voldsoffererstatning.

LFV erfarer at opplysning om pårørendes rettigheter i loven i svært liten grad er i tråd med praktiseringen av loven, noe som er påpekt overfor departementet både ved tidligere høringer og dialogmøter i SRF. Vi finner det noe selvmotsigende når departementet ved denne anledning også opplyser, sitat: *Fordi det likevel har vært noe usikkert om hvorvidt pårørende har rett til voldsoffererstatning, har departementet vurdert å ta inn en bestemmelse i*

voldsoffererstatningsloven § 1 som kodifiserer dagens praksis. Departementet er imidlertid kommet til at det er lovteknisk vanskelig å utforme en regel som både er tilstrekkelig presis og smidig.

LFV oppfatter departementets uttalelse om at det lovteknisk er vanskelig å utforme en presis og smidig regel som useriøs og mot bedre vitende. Departementets holdning mer må bero på prinsippfasthet til tidligere uttalelser og holdninger enn praktisering av sunn fornuft. LFV vil derfor som også gjort tidligere begrunne hvorfor vi kan påstå dette.

LFV mener at voldsoffererstatningsloven må tilpasses FNs menneskerettighetserklæring FN A/Res 40/34, som Norge har ratifisert uten reservasjoner. Vi mener at norske myndigheter ved dette har forpliktet seg til å tilpasse nasjonalt lovverk til denne og å følge føringene som er gitt i resolusjonen. Vi viser til resolusjonens pkt 4, avsnitt c, der medlemslandene oppfordres til, sitat: *Med jevne mellomrom å gjennomgå sin bestående lovgivning og praksis for å sikre at den er åpen for endrede forhold, og å vedta og iverksette lovgivning som forbyr handlinger som bryter med internasjonalt anerkjente normer når det gjelder menneskerettigheter.*

LFV har påpekt og redegjort for departementet hvordan og hvorfor personer som har blitt skadelidt som følge av voldshandlinger ikke oppnår rettferdig behandling av søknader om voldsoffererstatning. Dette beror på lovens tvetydige ordlyd og mangler iht menneskerettighetserklæringens definisjon av betegnelsen *offer*. Det vises til dokumenter under departementets refnr. 200807595, og LFVs tidligere høringsinnspill, der temaet er belyst og problemstillinger er beskrevet i tråd med LFVs erfaringer.

LFV har vanskelig for å akseptere departementets forklaring på hvorfor loven ikke er tuftet på FN A/Res 40/34 og dens definisjon av et voldsoffer. Det vises til nevnte sak 200807595 der departementet opplyser at FN A/Res 40/34 ikke er rettslig bindende for statene, men at Norge likevel vil strekke seg langt for å følge føringer fra FN. LFV mener at ved å ratifisere FN-resolusjonen uten forbehold binder Norge seg mer enn å kun anse denne som en uforpliktende føring fra FN. Departementet har ifm tidligere høringer opplyst at man ønsker tilpasning til Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK), noe som også ble gjentatt på dialogmøte i sivilrettsforvaltningen 8. mars 2010. Der ble det også opplyst at departementet følger forpliktelser etter den Europeiske konvensjonen, om erstatning til voldsofre, som gir føringer om hva en stat skal ha som minsteordning. LFVs merknad til dette er som tidligere antydnet at det å tilfredsstillte minstekravet i EMK ikke fritar forpliktelsen i å ha ratifisert FN-resolusjonen. Det vises for øvrig til prinsipperklæringens avsnitt B pkt 20, sitat: *Statene bør overveie å forhandle frem multilaterale internasjonale traktater vedrørende ofre som definert i punkt 18.* Når departementet viser til definisjoner i andre internasjonale traktater, der definisjon av *offer* ikke er i tråd med prinsipperklæringen, er det åpenbart foretatt et brudd på menneskerettighetserklæringen. LFV oppfatter det slik at begrepet *etterlatte* i lovens bokstav åpenbart har blitt betegnet som *pårørende*, en begrepsforvirring vi har påtalt ved flere tidligere anledninger. I følge lovens ordlyd tilsier dette at pårørende til et barn med alvorlige følgeskader ikke er dekket av loven mens etterlatte som følge av død er dekket. Vi finner dette sterkt urimelig og i strid med menneskerettighetserklæringen. LFV anmoder derfor igjen departementet om at voldsoffererstatningsloven tilpasses FN A/Res 40/34, ved at det foretas en korreksjon av offerbegrepet. For å tilpasse loven til FNs definisjon av *ofre for kriminalitet* og føringer i resolusjonen foreslås § 1 første ledd korrigerert ved å erstatte begrepet *etterlatte* med setningen: *også der det passer, det direkte offerets nærmeste familiemedlemmer eller personer forsørget av ham eller henne og personer som har lidt skade ved å gripe inn for å hjelpe nødstedte ofre eller for å hindre viktigmisering.*

Sitatene det vises til, og anbefalt korreksjon, er iht oversettelse av FN-resolusjonen utført av sosionom Laila Stub, Høyskolen i Oslo.

Voldsoffererstatningsloven § 1, Lovens saklige virkeområde, første ledd anbefales derfor i helhet å lyde:

Den som har lidd personskade som følge av en straffbar handling som krenker livet, helsen eller friheten, også der det passer, det direkte offerets nærmeste familiemedlemmer eller personer forsørget av ham eller henne og personer som har lidt skade ved å gripe inn for å hjelpe

nødstedte ofre eller for å hindre viktivering, har rett til voldsoffererstatning fra staten etter reglene i loven her. Hvis et barn har opplevd vold mot en nærstående person, og dette er egnet til å skade barnets trygghet og tillit, har barnet rett til oppreisning utmålt etter § 6. Barnet kan også kreve erstatning etter §§ 4 og 5. Voldsoffererstatning ytes selv om gjerningspersonen ikke kan straffes fordi vedkommende var utilregnelig som nevnt i straffeloven § 44 eller under 15 år, eller det foreligger overskridelse av nødverge som er straffri etter straffeloven § 48 fjerde ledd.

Som følge av tilpassing til FN A/Res 40/34 må det foretas en liten korleksjon av lovens § 7, Erstatning til etterlatte. Paragrafens innhold gjelder kun ved dødsfall. Dersom departementet ønsker å fremheve hvem erstatningen skal gjelde i tittelen, bør begrepet *etterlatte* erstattes eller tillegges begrepet *pårørende*. Hensikten med paragrafen er, etter LFVs forståelse, å beskrive tilfellet som gir opphav til type erstatning, ikke hvem som skal motta erstatning. Betegnelsen *etterlatte* er ikke benyttet i definisjonen av et voldsoffer i FN A/Res 40/34, der betegnelse *offer* sitat: *også innbefatter, der det passer, det direkte offerets nærmeste familiemedlemmer eller personer forsørget av han eller henne og personer som har lidt skade ved å gripe inn for å hjelpe nødstedte ofre eller for å forhindre viktivering*. For å unngå mulighet for tolkninger, samt å presisere paragrafens reelle innhold anbefales paragrafens tittel endret til: § 7. Erstatning som følge av dødsfall.

Ved å følge FN-resolusjonens definisjoner slik LFV har foreslått blir voldsoffererstatningslovens § 1 både tilstrekkelig presis og smidig. Videre vil ny § 1 dekke departementets behov for å kunne dekke voldsoffererstatning til personer som har bistått ofre, slik som departementet foreslår under punkt 7.2. Videre vil dette vise at norske myndigheter følger de internasjonale retningslinjer de forplikter seg til, og på denne måte fremstår like ansvarsbevisste som det de forsøker å markedsføre seg som.

7.2 Voldsoffererstatning til personer som har bistått ofre

Departementet mener at angivelsen av personkretsen som kan tilkjennes erstatning etter § 1 annet ledd trolig bør utvides noe, og foreslår derfor en endring av § 1 som etter skjønn kan tilkjenne voldsoffererstatning til personer som har blitt påført skade etter å ha bistått ofre for å avverge eller begrense skadefølgene av den straffbare handlingen.

Departementets ønske imøtekommes fullt ut ved å tilpasse voldsoffererstatningsloven § 1 til FNs menneskerettighetserklæring FN A/Res 40/34, slik LFV tidligere har foreslått og som igjen foreslås under punkt 7.1. Ved å foreta slik korleksjon som også tilfredsstillende de krav norske myndigheter tidligere har forpliktet seg til foretas en mer korrekt tilpassing til FNs krav. LFV anser dette som en langt mer tilfredsstillende korleksjon enn det departementet foreslår, da den i tillegg dekker personkretsen nevnt under punkt 7.1.

8. Forslag til lovendring om fornærmede og etterlattes deltakelse i rettsmøter

8.1 Gjeldende rett. Bakgrunn for endringsforslaget

I dialog om voldsofferproblematikken med departementet og forvaltning har LFV fått en klar formening at det i nevnte etater ikke har vært eller er en entydig forståelse for begrepene *etterlatte* og *pårørende*, og at det i knytning til voldsoffererstatningsloven har vært en generell holdning om at begrepet *pårørende* ikke skal benyttes i loven.

Vi ser det igjen i denne høring der det innledningsvis tas til orde for skadelidte samt etterlatte og pårørende, men hvor dette videre ut i høringsdokumentet påfallende begrenses til skadelidte eller fornærmede og etterlatte. Når det, for å forklare hvem som regnes for etterlatte, vises til straffeprosessloven § 93 a synes årsaken åpenbar. Straffeprosessloven § 93 ivaretar

persongruppene fornærmede og etterlatte når noen er død som følge av en straffbar handling. Begrepet pårørende er i den sammenheng ikke tatt i bruk. Imidlertid sies det i § 93 a at, sitat: *Når avdøde var under 18 år, skal rettighetene likevel alltid først tilkomme den som hadde foreldreansvar*. Etter vår terminologi er den som har foreldreansvar identisk med pårørende. LFV vil minne om at mange av ofrene etter 22.7, både drepte og skadelidte var under 18 år. Uavhengig av begrepsbruk i straffeprosessloven bør departementet ivareta persongruppen pårørende. Mange i denne persongruppen kan ha fått betydelige økonomisk tap og sterke

psykiske plager som følge av dødsfall og skader påført deres barn. Det vil være tragisk dersom persongruppen pårørende, som er blitt fremhevet i festtalene, blir tilsidesatt og uteglemt ved revisjon av voldsoffererstatningsloven og i de spesielle tiltak som ønskes gjennomført for å tilrettelegge en tilfredsstillende behandling av sakene etter 22.7. LFV vil ved dette anmode departementet om å ikke bryte ned den verdige opptreden som er blitt vist av vår politiske ledelse etter terrorhandlingen.

LFV anbefaler at der departementet benytter betegnelsen *fornærmede og etterlatte* erstattes dette med *fornærmede, pårørende og etterlatte*, eller som definert i FN-resolusjonen *det direkte offerets nærmeste familiemedlemmer*.

LFV har for øvrig ingen ytterligere merknader til beskrivelsen av gjennomføringstekniske forhold vedrørende forestående rettergang.

8.2 Forslag til ny bestemmelse

I departementets forslag til nytt annet ledd i straffeprosessloven § 93 c benyttes personbetegnelsene *fornærmede* og *etterlatte*. Som nevnt tidligere mener LFV at det er utillatelig å utelate *pårørende* eller *nærmeste familiemedlemmer* fra lovteksten. LFV finner det unødvendig å utdype dette ytterligere ut over det som er påtalt under tidligere punkter.

9. Lovfesting av hjemmel for oppnevning av koordinerende bistandsadvokat

LFV har ingen innvendinger mot oppnevning av koordinerende bistandsadvokat. Foruten våre merknader til kapitlene 8.1 og 8.2 har LFV ingen ytterligere merknader til dette forslaget.

Nærmere om koordinerende bistandsadvokats oppgaver. Forslag til bestemmelse

Dersom det oppnevnes en eller flere bistandsadvokater i enkelte saker vil det være behov for at deres oppgaver er utvetydig definert.

Vedrørende eventuelle merknader til oppgaver osv har kanskje Margit synspunkter på !

10. Økonomiske og administrative konsekvenser

LFV mener at trygd og forsikringsutbetalinger xxxx

Tekst samkjøres med merknader under punkt 6 Endring av voldsoffererstatningens øvre grense

Margit Lømo
daglig leder

Knut Erik Bjerkeseth
nestleder